

JEREMIÁS 16-20.

Lapozzunk Bibliánkban Jeremiás könyvének 16. fejezetéhez! Ne feledjük, hogy Jeremiást még fiatal korában hívta el Isten a prófétai szolgálatra. Nézzük csak a 16. fejezetet: „*Majd így szólt hozzám az ÚR igéje: Ne végy senkit feleségül, ne legyenek fiaid és leányaid ezen a helyen!*” (1-2. vers). Jeremiás tehát azt az utasítást kapja Istentől, hogy ne házasodjon meg, és ne legyenek gyermekei. Mindezt a közelgő szörnyű idők jeleként küldte Isten a népnek. Valóban kemény idők vártak rájuk. Most nem volt megfelelő az alkalom arra, hogy az emberek megházasodjanak és családot alapítsanak, hiszen akkor gyermekeik is elpusztulnak. Jeremiás egyedülállósága tehát jelzés értékű volt. Érdekes, hogy Isten Hóseáshoz is szólt – ő pedig azt az utasítást kapta, hogy nősüljön meg, sőt Isten azt is megmutatta neki, kit vegyen feleségül. Hóseás esetében a házasság volt jelzésértékű a népnek. Ézsaiás gyermekei nevére vonatkozóan kapott utasításokat – az ő esetében ez volt egy jel a népnek. Isten tehát Jeremiást az egyedülállóságra hívta.

„*Mert ezt mondja az ÚR a fiakról és a leányokról, akik ezen a helyen születnek, az anyákról, akik szülik, és az apákról, akik nemzik őket ebben az országban: Halálos betegségben halnak meg, nem gyászolják meg, és nem temetik el őket, trágyává lesznek a föld színén. Fegyver és éhínség miatt lesz végük, holttestük pedig az ég madarainak és a föld vadállatainak lesz az eledele. Mert ezt mondja az ÚR: Ne menj be gyászolók házába, siratni se menj, részvétet se mutass irántuk! Mert elveszem a békességet ettől a néptől - így szól az ÚR -, a szeretetet és az irgalmat. Meghal ennek az országnak apraja-nagyja. Nem temetik el, és nem gyászolják meg őket, nem vagdossák össze magukat, és hajukat sem nyírják le értük*” (3-6. vers). Izraelben az a szokás, hogy amikor meghal egy családtag, 30 napig vágják le a hajukat. A 30 nap elteltével azután azt a részt, ami közben kinőtt, levágták, és áldozatként felajánlották az úrnak. Mind a mai napig a gyász jele ez Izraelben. Itt azonban azt mondja az Úr: „Nem temetik el, és nem gyászolják meg őket, nem vagdossák össze magukat, és hajukat sem nyírják le értük”. Az emberek persze arra törekedtek, hogy kifejezzék az elhunyt iránti nagy szeretetüket, abban az időben pedig ennek fokmérője a halott gyászolása volt. Ezért aztán amikor egy családtag meghalt, hivatásos gyászolókat hívtak, hogy a halottat minél hangosabban gyászolják velük együtt – így nyilvánították ki mindenkinek ez elhunyt iránti szeretetüket. Isten azonban rámutat, hogy ebben az esetben erre nem lesz lehetőség. „*Nem törnek meg gyászoláskor szokásos kenyeret, vigasztalásul a halottért, nem itatnak senkit a vigasztalás kelyhével, még apjukért és anyjukért sem*” (7. vers). Szóval ne házasodjatok és ne alapítsatok családot, mert a születendő gyermekekre szörnyű halál vár, holttestüket nem lesz, ki eltemesse, és nem lesz senki, aki elgyászolná őket. Jeremiás tehát beszámol a népnek a rájuk váró nehéz időkről – egyedülállósága is annak jele volt. Majd Isten egy további utasítást ad Jeremiásnak: „*Lakodalmas házba se menj be, és ne ülj*

le enni-inni!” (8. vers). Abban az időben a lakodalmak és multságok természetesen nagy események voltak, hiszen televízió, rádió és mozi híján a szórakozást biztosították. Mindig fergeteges volt a hangulat – az emberek együtt voltak és kiválóan szórakoztak. Jeremiás viszont azt az utasítást kapja, hogy ne járjon multságokba. *„Mert ezt mondja a Seregek ÚRa, Izráel Istene: Majd meglátjátok, hogy még a ti időtökben véget vetek ezen a helyen a hangos, vidám örvendezésnek, a vőlegény és menyasszony örömeinek!”* (9. vers). Ez is jel volt tehát, hogy mindennek még az ő idejükben vége szakad.

„Ha majd elmondod ennek a népnek mindezeket, megkérdezik tőled: Miért fenyeget bennünket az ÚR ennyi nagy veszedelemmel? Milyen bűnt és vétet követtünk el Istenünk, az ÚR ellen? Így válaszolj nekik: Azt, hogy őseitek elhagytak engem - így szól az ÚR -, más isteneket követtek, azokat szolgálták és imádták. Engem pedig elhagytak, és nem tartották meg törvényemet. Ti meg még őseiteknél is nagyobb gonoszságot követtetek el, hiszen ti mindnyájan megátalkodott gonosz szívetek szerint éltek, és nem hallgattok rám” (10-12. vers). Anarchia uralkodott. Mindenki saját gonosz szívének kívánságai szerint élt. Elhagyták Isten törvényeit, ezért Isten ítélete várt rájuk. A zsidók egyébként jellemzően rendkívül büszkék voltak örökségükre. Mindig atyáikat emlegették. Jézus is rámutat, milyen gyakran beszéltek atyáikról, és atyáik idejéről. Emlékezzünk csak vissza, amikor István kiállt a nagytanács elé, és lényegében átismételte előttük a zsidó neves történetét. De István arra is kitért, hogyan bántak atyáik a múltban Isten prófétáival. Most pedig itt van Jeremiás, és kerek-perec kimondja: mindez azért történik, mert elhagyták Istent és hamis isteneket imádnak – még atyáiknál is rosszabbak. Mindenki megátalkodott gonosz szíve szerint élt. Ezért is hirdet Isten felettük ítéletet.

De hogyan is reagáltak Jeremiás üzenetére? Bebörtönözték. Emlékezzünk csak, mit mondott nekik Jézus, amikor folyamatosan csak atyáikat emlegették: *„Ha Ábrahám gyermekei volnátok, Ábrahám cselekedeteit tennétek (...) Ábrahám, a ti atyátok ujjongott azon, hogy megláthatja az én napomat: meg is látta, és örült is”* (János 8:39,56). És amikor a zsidók tovább vitatkoztak vele, Jézus így válaszolt: *„Ti atyáitoktól, az ördögtől származtok, és atyátok kívánságait akarjátok teljesíteni”* (János 8:44). Istvánt beszéde során elragadta a hév, és így kiáltott: *„A próféták közül kit nem üldöztek a ti atyáitok?”* (Apcsel. 7:52). István bátran kimondta, mit tettek atyáik: nem voltak csodás férfiak, a hit nagy hősei. István emlékeztette őket, hogy atyáik is elfordultak Istentől. *„Ezért eldoblak benneteket ebből az országból egy olyan országba, amelyet nem csak ti, de még őseitek sem ismertek. Ott majd szolgálhattok más isteneket éjjel-nappal. Nem kegyelmezek meg nektek! De majd eljön az idő - így szól az ÚR -, amikor nem azt mondják többé, hogy él az ÚR, aki fölhozta Izráel fiait Egyiptom földjéről, hanem azt, hogy él az ÚR, aki fölhozta Izráelt észak földjéről és mindazokból az országokból, amelyekbe szétszórta őket. Mert visszaviszem őket földjükre, amelyet őseiknek adtam”* (13-15. vers). Az előttük álló sötét korszakra gondol itt. Még az ő idejükben sivárrá válik ez a föld. Még az ő idejükben fogságba hurcolják a népet, mert

gonoszságot műveltek és Isten ellen fordultak. És bár Isten ítéletet hirdet felettük, azt a dicső jövőbeli napot is megemlíti, amikor Isten visszahozza őket földjükre. A 70 éves fogság elteltével az Úr visszahozza őket a földre, és eljön a nap, „amikor nem azt mondják többé, hogy él az ÚR, aki fölhozta Izráel fiait Egyiptom földjéről, hanem azt, hogy él az ÚR, aki fölhozta Izráelt észak földjéről és mindazokból az országokból, amelyekbe szétszórta őket”.

„Íme, sok halászt hívatok - így szól az ÚR -, hogy halásszák ki őket. Azután sok vadászt hívatok, hogy hajtsák össze őket minden hegyről, minden halomról és sziklahasadékból. Bizony, szemmel tartom minden útjukat. Nem rejtőzhetnek el előlem, és nem maradhat rejtve bűnük szemem előtt. Előbb azonban kétszeresen megfizetek nekik bűnükért és vétükért, mert meggyalázták országomat holt bálványaikkal, és tele lett örökségem utálatos szokásaikkal” (16-18. vers). Jeremiás pedig így kiáltott válaszul: „Ó, URam, én erőm és mentsváram, menedékem a nyomorúság idején! Hozzád jönnek majd a nemzetek a föld legszéléről is, és ezt mondják: Bizony, hamis isteneik voltak elődeinknek, hiábavalók, egyik sem ér semmit! Hiszen nem istenek azok, akiket istenként készít magának az ember! Ezért most megmutatom, ezúttal megmutatom nekik kezemnek hatalmát, és megtudják, hogy ÚR az én nevem!” (19-21. vers). Jeremiás tehát hasonlóképpen kiált, mint amit a zsoltárokból is olvashatunk: „Az Úr az én kőszálam, váram és megmentőm, Istenem, kősziklám, nála keresek oltalmat, pajzsom, hatalmas szabadítóm, fellegváram!” (Zsolt. 18:3). Ezt követi a pogányokról szóló prófécia, ahogy összegyűlnek a világ minden pontjáról. Pál a Rómaiakhoz írt levelében szintén utal a pogányok üdvösségére vonatkozó próféciaakra.

17. fejezet: „Júda vétke föl van írva vasból készült íróvesszővel, rá van vésve gyémántheggyel szívük táblájára és oltáraik szarvára” (1. vers). „Mert fiaik is oltáraikkal és bálványaikkal törődnek a bujzöld fáknál, a magas halmokon és a síkságból kiemelkedő hegyeken. Vagyonodat, minden kincsedet zsákmányul adom másoknak áldozóhalmaid és vétkeid miatt, melyek ott vannak egész területeden. Elveszíted örökségedet, melyet neked adtam, ellenségeid szolgájává teszek abban az országban, amelyet nem ismersz, mert lánggra lobbantottad haragomat, örökké égni fog! Ezt mondja az ÚR: Átkozott az a férfi, aki emberben bíz, és testi erőre támaszkodik, az ÚRtól pedig elfordul szíve!” (2-5. vers). Isten tehát átkot hirdet azok felett, akik abban bíztak, hogy az Egyiptommal kötött szövetség majd megóvjá őket a babiloni támadástól. „Átkozott az a férfi, aki emberben bíz, és testi erőre támaszkodik, az ÚRtól pedig elfordul szíve!” – vagyis már nem bízik az Úrban. „Olyan lesz, mint a bokor a pusztában, nem remélheti, hogy eljön valami jó. Ott tengődik kövek közt a pusztában, a szikes, lakatlan földön. De áldott az a férfi, aki az Úrban bíz, akinek az ÚR a bizodalma. Mert olyan lesz, mint a víz mellé ültetett fa, amely a folyóig ereszti gyökereit, és nem fél, ha eljön a hőség, lombja üde zöld marad. Száraz esztendőben sincs gondja, szüntelenül termi gyümölcsét” (6-8. vers). Jeremiás átkot hirdet azok felett, akik emberben bíznak, és testi erőre támaszkodnak, míg áldást azok felett, akik az Úrban bíznak.

Akik az emberben és emberi erőben bíznak, kiszáradnak, de azok, akik az Úrban bíznak, olyanok lesznek, mint a víz mellé ültetett fa, amelynek lombja még a legnagyobb hőségben és üde zöld marad.

9. vers: „*Csalárdabb a szív mindennél, javíthatatlan; ki tudná kiismerni?!*”. Isten itt a te szívedről és az én szívemről beszél. Szókratész is arra bátorít bennünket, hogy ismerjük meg önmagunkat, majd hozzáteszi: „No de ki az, aki igazán ismeri önmagát?”. Az Igében azt olvassuk, hogy az Úr megvizsgálja a szívünket. Isten jobban ismeri a szívemet, mint én magam. Isten tudja, milyen csalárd a szív, és hogy milyen könnyű bennünket megtéveszteni. Milyen könnyen követünk hiábavaló elméleteket, milyen könnyen tesszük mi is magunkévá az elképzelést: a cél szentesíti az eszközt. Eszközeink pedig romlottá és csalárddá válnak. Pál apostol is ír azokról, akik azt mondogatják, hiszen az életünkben megdicsőül Isten, ezért Istennek nem kéne elítélnie bennünket azért, mert hazudunk! Mások pedig így érvelnek: „De hát ha vétkezem, ezzel csak bizonyítom, hogy Isten igazat mond, amikor azt állítja, mindannyian vétkeztünk! Hogyan ítélné meg engem Isten annak bizonyításáért, hogy Igéje igaz?”. Pál rámutat arra, micsoda torz gondolkodásmód is ez, és hogy az ilyenekre ítélet vár. Ma is vannak olyanok, akik csalárd dolgokat művelnek az Úr nevében, de ha az ember szembesíti őket tetteikkel, ők vannak a legjobban felháborodva és meglepődve: „De hát testvér, hogy mondhatasz ilyet?”. A Biblia bizony arra bátorít bennünket, hogy hozzunk igazságos ítéletet (János 7:24). Azt hiszem, túl sokáig halogattuk dolgot, mert attól féltünk, az emberek majd ítélkezéssel vádolnak bennünket. Az Igében azt is olvashatjuk, hogy a gyümölcséről ismerjük majd meg az embert. Nem helyes csaláshoz és mindenféle fondorlathoz folyamodni annak érdekében, hogy pénzt csikarjunk ki az emberekből egy adott szolgálat támogatására – teljesen mindegy, mennyire helyénvaló is az a szolgálat. A feleségem megkért, hogy ne lovagoljak ezen ma este, de hát mit csináljak, ha épp egy ilyen igerészhez érkeztünk! Egyszerűen képtelen vagyok megérteni azokat, akik szinte reklámozzák, hogy böjtre és imára készülnek. Pedig Jézus a következőket mondta: „*Amikor pedig böjtöltök, ne nézzetek komoran, mint a képmutatók, akik eltorzítják arcukat, hogy lássák az emberek böjtölésüket. Bizony, mondom néktek: megkapták jutalmukat. Amikor pedig te böjtölsz, kend meg a fejedet, és mosd meg az arcodat, hogy böjtölésedet ne az emberek lássák, hanem Atyád, aki rejtve van, és Atyád, aki látja, ami titokban történik, megfizet neked*” (Máté 6:16-18). Ezért aztán nagy baj van, amikor valaki országszerte levélben hirdeti: „Böjtölni és imádkozni készülök egy időre, kérem, juttassa el hozzám imakéréseit egy 50 dolláros kíséretében, hogy imádkozhassak önért!”. Valami nagyon nincs itt rendben. „Csalárdabb a szív mindennél, javíthatatlan; ki tudná kiismerni?!”.

Isten kijelenti, hogy ő, az Úr, megvizsgálja az emberi szívet. Isten látja szívünk indíttatását. Jézus világosan figyelmeztet bennünket, hogy jó cselekedeteinket ne a nagy nyilvánosság előtt végezzük, mert akkor már megkaptuk jutalmunkat. Hiszen úgy is gyakorolhatnám a kegyességet, hogy mindenki lássa, és csodálkozva kiáltsa: „Nahát, mennyire lelki ez az ember!”. Vigyázzunk ezzel, mert szörnyű és

megtévesztő dolog. Régi büszkeségem, és régi, testies énem szeretné, hogy az emberek azt gondolják, Isten lelki embere vagyok. Milyen jólesik, amikor az emberek összesúgnak mögöttem: „Hát nem lelki ez az ember?”. Jaj de élvezi ezt az én testies természetem! Így hát könnyű bizonyos viselkedésmintákat magamra öltenem, miközben nem is feltétlenül gondolok Istenre. Ott állok, felemelem a fejem, becsukom a szemem – mert ez így sokkal lelkibbnek tűnik. Vajon most látnak az emberek? Most biztosan észreveszik, mennyire lelki vagyok! Remélem, látnak! Ha még kicsit ágaskodik is hozzá az ember, akkor aztán igazán lelki a látvány. De vajon mindeközben mi van a fejemben? Szüntelen csak arra gondolok: „Jaj, remélem, látnak az emberek! Remélem, észreveszik és végre felismerik, mennyire lelki vagyok!”. Isten azonban rámutat, hogy ő a szívünket vizsgálja, és motivációnkat.

A Biblia azt is elárulja nekünk, hogy egy napon minden cselekedetünknek ki kell majd állnia a tűz próbáját. És bizony számos tettünket megemészti majd a tűz. „Ó, Uram, de hát nem a te nevedben prófétáltam? De hát nem a te nevedben tettem csodát? De hát nem a te nevedben gyógyítottam meg a beteget?”. Az Úr a szívet, és szívünk indíttatását vizsgálja: „Minden cselekedeted fa, széna és szalma. Azért tetted, hogy láthassák az emberek. Saját dicsőségedre tetted, és neved híresbítésére. Saját magadról nevezted el a templomokat és az egyetemeket”. Milyen szomorú is ez. Milyen szomorú is lesz az ébredés. „Csalárdabb a szív mindennél, javíthatatlan; ki tudná kiismerni?!”. Dávid is felismerte ezt. Dávid is rádöbbsent, hogy még csak nem is ismeri tulajdon szívét, és hogy a szíve gyakran becsapja. Ezért így kiáltott: „*Uram, te megvizsgálász, és ismeresz engem. Tudod, ha leülök vagy ha felállok, messziről is észreveszed szándékomat (...) Csodálatos nekem ez a tudás, igen magas, nem tudom felfogni*” (Zsolt. 139:1-2,6) – nem ismerem önmagam igazán. Majd így szólt: „*Vizsgálj meg, Istenem, ismerd meg szívemet! Próbálj meg, és ismerd meg gondolataimat! Nézd meg nem járok-e téves úton, és vezess az örökkévalóság útján!*” (23-24. vers). Az az ember, aki felismeri, hogy az emberi szív csalárd és kiismerhetetlen, Dáviddal együtt kéri majd az Urat, hogy vizsgálja meg a szívét, és mutassa meg, ha olyasmit talál benne, ami Istent megszorítja. Mert nem akarom becsapni önmagam, Uram! mert nem akarok egy napon úgy állni előtted, hogy mindent, amit tettem, hirtelen tűz emészt meg, mert kiderül, hogy nem más, mint fa, széna és szalma. Jézus a következőket mondta: „*Nem ti választottatok ki engem, hanem én választottalak ki, és rendelvek titeket arra, hogy elmenjetek és gyümölcsöt teremjetek, és gyümölcsötök megmaradjon*” (János 15:16). Erre vágyom, maradandó gyümölcsökre. Az Úr kegyelméből! Isten tehát megvizsgálja a szívünket és szívünk indíttatását. És Isten aszerint ítél majd. „*Én, az ÚR vagyok a szívek vizsgálója, a lelkek megítélője, mindenkiel úgy bánok, ahogyan élete és tetteinek a gyümölcse szerint megérdemli*” (10. vers).

„*Aki törvénytelenül gyűjt gazdagságot, olyan, mint a madár, amely idegen tojásokon ül. Élete derekán itt kell hagynia, és a végén bolondnak tartják. Ó, dicső trónus, kezdettől fogva felséges a hely, hol*

szentélyünk van!” (11-12. vers). „URam, te vagy Izráel reménysége, megszegyenülnek mind, akik elhagynak téged. A tőled elpártolók nevét a porba írják, mert elhagyták az URat, a folyóvíz forrását” (13. vers). Isten már korábban is mondta ezt Izráelnek: „Mert kétszeres rosszat cselekedett népem: engem, a folyóvíz forrását, elhagytak, hogy víztartókat vájjanak, repedezett falú víztartókat, amelyek nem tartják a vizet” (Jer. 2:13). „Gyógyíts meg, URam, akkor meggyógyulok, szabadíts meg, akkor megszabadulok, csak téged dicsérlek. Ők ugyan ezt mondják nekem: Hol van az ÚR igéje? Teljesedjék már be! Én nem vonakodtam attól, hogy pásztorod legyek, és a végzetes napot nem kívántam. Te tudod, mi jött ki ajkamon, ismert volt az előttem” (14-16. vers). Jeremiás nem egyáltalán nem leli örömét az általa hirdetett üzenetben. „Ne ejts rémületbe engem, légy oltalmam a veszedelem napján! Szégyenüljenek meg üldözőim, ne én szégyenüljek meg! Ők rettegjenek, ne én rettegek! Rájuk hozd el a veszedelem napját, ismételten zúzd össze őket! Ezt mondta nekem az ÚR: Menj, és állj a nép kapujába, amelyen Júda királyai járnak ki és be, azután Jeruzsálem valamennyi kapujába, és ezt mondd nekik: Hallgassátok meg az ÚR igéjét, Júda királyai, egész Júda, és Jeruzsálem minden lakója, akik bejöttek ezeken a kapukon! Ezt mondja az ÚR: Vigyázzatok arra, hogy ne hordjatok ki, és ne vigyetek be terhet Jeruzsálem kapuin szombaton! Házatokból se vigyetek ki terhet szombaton, és ne végezzetek semmiféle munkát, hanem szenteljétek meg a szombati napot, ahogyan őseiteknek megparancsoltam!” (17-22. vers). „De ők nem hallgattak és nem figyeltek rá,” – vagyis atyáik – „nyakasak maradtak, nem engedelmeskedtek, és nem fogadták meg az intést. De ha ti figyelmesen hallgattok rám - így szól az ÚR -, és nem visztek be terhet a város kapuin szombaton, és úgy szentelitek meg a szombati napot, hogy semmiféle munkát nem végeztek azon, akkor olyan királyok és vezérek fognak bejönni a város kapuin, akik Dávid trónján ülnek, harci kocsin és lovon járnak mind maguk, mind vezéreik, Júda férfiai és Jeruzsálem lakói, és örökké ebben a városban fognak lakni” (23-25. vers). Isten még mindig felkínálja nekik a menekülés lehetőségét és a reményt, bár már nagyon mélyre csúsztak. Még ilyenkor is, amikor Isten ítélete már ott lebeg a fejük felett. Még ilyenkor is, amikor Babilon már elindult, hogy lerombolja városukat. Isten még ilyenkor is felkínálja nekik a menekülést: „Egyszerűen csak térjete meg bűneitekből, engedelmeskedjete nekem, és nem kell elpusztulnotok!”. Isten irgalma valóban hatalmas – egészen az ember halálának pillanatáig felkínálja azt Isten. Mennyire irgalmas is az Isten! „Eljönnek majd Júda városaiból, Jeruzsálem környékéről, Benjámin földjéről, az alföldről, a hegyvidékről és a Délvidékről, akik égőáldozatot, véresáldozatot, ételáldozatot és tömjént hoznak, és akik hálaáldozatot hoznak az ÚR házába” (26. vers) – mindez megtörténhet, igenis megtörténhet, ha visszatértek hozzám. „De ha nem hallgattok rám, és nem szentelitek meg a szombatot, ha terhet hordtok, és úgy mentek be szombaton Jeruzsálem kapuin, akkor olthatatlan tüzet gyújtok kapuiban, amely megemészti Jeruzsálem palotáit!” (27. vers).

18. fejezet: *„Ezt az ígét mondta az ÚR Jeremiásnak: Menj el a fazekas házába, mert ott akarom közölni veled ígéimet. Elmentem tehát a fazekas házába, aki éppen dolgozott a korongon. De rosszul sikerült az edény, amelyet a fazekas agyagból készített a kezével. Ekkor egy másik edényt készített belőle a fazekas, ahogyan azt jónak látta. Ekkor így szólt hozzám az ÚR igéje: Vajon nem bánhatok-e én is úgy veled, Izráel háza, mint ez a fazekas? Így szól az ÚR: Hiszen olyanok vagytok a kezemben, Izráel háza, mint az agyag a fazekas kezében”* (1-6. vers). Ugyanaz a kép tárul itt elénk, mint Ézsaiás könyvében: Isten dicsőséges szuverenitását mutatja az ember sorsa felett. Isten azzá tud tenni téged, akivé csak akar. És ahogy Pál apostol fogalmaz a Róma 9-ben: *„Ugyan ki vagy te, ember, hogy perbe szállsz az Istennel? Mondhatja-e alkotójának az alkotás: Miért formáltál engem ilyenre? Nincs-e hatalma a fazekasnak az agyagon, hogy ugyanabból az agyagból az egyik edényt díszessé, a másikat pedig közönségesé formálja?”* (Róma 9:20-21). A Róma 9,10 és 11-ben, ahol Pál Isten életünk feletti bámulatos szuverenitásáról ír, szintén a fazekas és az agyag képével él tehát. Érdekes módon Jeremiás azt az utasítást kapja, hogy menjen el a fazekas házába, és majd ott szól hozzá Isten. Jeremiás úgy is tett, és csak figyelte, ahogy a fazekas edényt készített az agyagból a korongon. Annak képe az, ahogy Isten valamivé formálja az életünket. Az agyag természetes állapotában és hétköznapi, értéktelen alapanyag, de értékes lehetőség bújik meg benne – ez a fazekas ügyességétől függ. A fazekas abszolút ura az agyagnak: azzá formálja, amivé csak akarja. Isten bámulatos hatalmának képe ez az életünk felett. A korong pedig nem más, mint azok a körülmények, melyeken keresztül Isten formál és alakít bennünket. Ahogy a fazekast nézi, Jeremiás arra lesz figyelmes, hogy rosszul sikerült az az edény, amit készített, ezért szétszedte és új edényt készített belőle a saját belátása szerint. Akkor Isten így szólt: *„Hiszen olyanok vagytok a kezemben, Izráel háza, mint az agyag a fazekas kezében”*. És bár Izráel is egy „rosszul sikerült” edény lett, Isten új edényt készít majd belőle. Isten új munkát végez majd bennük. Az edény rosszul sikerült ugyan, de a fazekas nem dobja ki – Isten újra munkálkodni kezd majd, hogy azzá tegye őket, akivé eredetileg is szánta.

„Megtörténik, hogy kimondom egy népről vagy országról, hogy kitépem, kiirtom és elpusztítom” (7. vers). Emlékezzünk csak vissza, mire is hívta el Isten Jeremiást az első fejezetben: *„Lásd én a mai napon népek és országok fölé rendellek, hogy gyomlálj és irts, pusztíts és rombolj, építs és plántálj!”* (Jer. 1:10). Micsoda szolgálat: *„hogy gyomlálj és irts, pusztíts és rombolj, építs és plántálj!”*. Eljön az idő, amikor annyira romlottá válik a rendszer, hogy már nem lehet megújítani, megreformálni. Túl mélyre csúszott. Így hát, mielőtt az ember ültethet és építhet, előbb a meglévőt kell kigyomlálnia és lerombolnia. Ezt mondja itt Isten. Annyira megromlott a dolog, hogy meg kell tőle szabadulni. Annyira elfajultak a dolgok, hogy teljesen ki kell irtani. Le kell nullázni, majd a semmiből újrakezdeni. Ezen a ponton tehát visszakanyarodunk Jeremiás elhívásához az 1. fejezetben. *„De ha megtér gonoszságából az a nép,*

amelyről beszéltem, akkor én is megbánom, hogy veszedelmet akartam hozni rá. Megtörténik, hogy megígérem egy népnek vagy egy országnak, hogy felépítem és beültetem” (8-9. vers). „De ha azt műveli, amit rossznak tartok, és nem hallgat a szavamra, akkor megbánom, hogy jót akartam vele tenni. Most azért mondd meg Júda férfiainak és Jeruzsálem lakóinak, hogy ezt mondja az ÚR: Én most veszedelmet készítek, és tervet szövök ellenetek! Térjete meg azért mindnyájan gonosz útjaitokról, jobbítsátok meg útjaitokat és tetteiteket! De ők ezt mondták: Nem érdemes! Mi már csak a magunk gondolatai után megyünk, és megátalkodott, gonosz szívünk szerint élünk!” (10-12. vers). A nép tehát nem hallgatott Jeremiásra, és tudatosan ment a saját feje után.

„Azért ezt mondja az ÚR: Kérdezzétek csak meg a népeket: ki hallott ilyesmit? Igen borzalmas dolgot követett el Izráel szűz leánya. Eltűnik-e a hó a Libánon sziklás tetejéről? Kiszáradnak-e az idegenben csörgedező hűs patakok?” (13-14. vers). „De engem elfelejtett az én népem, a hitvány bálványoknak tömjéneze. Eltántorították őket útjukról, a régi ösvényről, hogy más csapásokon járjanak, egyenetlen úton. Így teszik pusztává országukat, mely iszonyatos marad örökre, aki csak arra jár, megborzad, és a fejét csóválja. Keleti szélként szórom szét őket az ellenség előtt. Hátamat mutatom nekik, nem arcomat, vesztüknek a napján” (15-17. vers). Jeremiás tehát ezt az üzenetet juttatta el hozzájuk. Ők pedig így válaszoltak: „Akkor ezt mondták: Jertek, tervezzünk merényletet Jeremiás ellen, mert nem igaz, hogy nincs már a papnál tanítás, a bölcsnél tanács és a prófétánál ige! Jertek, győzzük le vitában, és ne vegyük figyelembe egyetlen szavát se!” (18. vers). Erre Jeremiás így szólt: „Figyelj rám, URam, halld meg, mit beszélnek ellenfeleim! Szabad a jóért rosszal fizetni? Hiszen vermet ástak nekem! Emlékezz rá, hogy eléd álltam, és szót emeltem értük, hogy elfordítsam róluk haragodat” (19-20. vers). Jeremiás tehát az Úrhoz kiált: „Uram, én közbenjártam, imádkoztam értük, most meg összefogtak ellenem és az életemre törnek! Emlékezz rá, Uram, mennyi jót tettem velük, és emlékezz, mennyire gonoszak!”. „Büntesd azért fiaikat éhséggel, és tedd őket fegyver martalékává! Asszonyaik legyenek meddők és özvegyek, férfiaikat terítse le a halál, ifjaikat háborúban fegyverrel vágják le!” (21. vers). Más szóval: „Többé nem járok közben értük. Büntesd csak meg őket!”. Jeremiás kétségtelenül melankólikus típus volt – ez méginkább megmutatkozik majd a 20. fejezetben.

„Jajkiáltás hangozzék házaikból, ha martalócokat hozol rájuk hirtelen! Mert vermet ástak, hogy megfogjanak, és csapdákat raktak lábam elé. De te, URam, ismered ellenem szőtt gyilkos terveiket. Ne bocsásd meg bűnüket, ne töröld el színed elől vétküket! Roskadjanak össze előtted, bánj el velük haragod idején!” (22-23. vers). A próféta valóban dühös rájuk – összeesküvést szőnek ellene, meg akarják ölni, és mostanra betelt a pohár. „Uram, intézd el őket! Tégy velük, amit jónak látsz, én ugyan nem imádkozom többet értük!”. Mennyire eltér ez Mózes reakciójától! Emlékezzünk csak vissza, mit tett Mózes: közbenjárt. „Mégis, bocsásd meg vétküket! Mert ha nem, akkor törölj ki engem könyvedből, amelyet

írtál!” (2Mózes 32:32). Bevallom, általában nehezemre esik Mózeszel azonosulni. Jeremiással viszont kimondottan könnyű! Tudjátok, odaérkezek az autómhoz, és azt találom, hogy valaki valamit ellopott róla, könnyebben imádkozom így: „Uram, kapd el őket! Sújts le rájuk! Essenek el és törjék el a lábukat! Uram, csak jól lásd el a bajukat!”. Nincs bennem irgalom a tolvajok és olyanok irányába, akik megrövidítenek másokat. Hát ez vagyok én. Én bizony inkább Jeremiással esem egy kategóriába, mint Mózeszel.

19. fejezet: *„Ezt mondta az ÚR: Menj el a fazekashoz, és vedd tőle egy cserépkorsót! Azután vedd magad mellé néhány embert a nép és a papok vénei közül, és menj ki a Ben-Hinnóm völgyébe, a fazekasok kapujának bejáratához, és hirdesd ott az igéket, amelyeket én mondom neked!” (1-2. vers). Hinnóm völgye Jeruzsálem városának déli oldalán húzódik, és a Kidron-völgygel az Ófel-domb lábánál találkozik, amelyen Dávid városa állt. Ahogy tehát ott áll az ember a Sion-hegyen, és lenéz délre, a völgybe, a Hinnóm völgyét látja. Izráel bálványimádásának nagy része épp ehhez a helyhez fűződik – a kánaániak hamis isteneit is itt imádták, és más népeket, akik Izráel érkezésekor ott éltek az ígért földjén. Jeremiás tehát azt az utasítást kapja, hogy menjen le a völgybe, ahol mindezek a pogány szertartások folytak, és vigyen magával egy cserépkorsót a fazekastól. „Ezt mondd: Halljátok az ÚR igéjét, Júda királyai és Jeruzsálem lakói! Így szól a Seregek URa, Izráel Istene: Én veszedelmet hozok erre a helyre, aki csak hallja, beleszendül a füle! Mert elhagytak engem,” – ezért is vár rájuk ítélet – „ezt a helyet pedig idegenné tették számomra azzal, hogy más isteneknek tömjénezzek benne, akiket nem ismertek sem ők, sem őseik, sem Júda királyai. Sok ártatlan vért is ontottak ezen a helyen. Áldozóhalmokat is építettek a Baalnak, és elégették fiaikat égőáldozatul a Baalnak, amit én nem parancsoltam, nem rendeltem, sőt eszembe sem jutott” (3-5. vers). Ha Izraelben az ember ellátogat a természetrajzi múzeumba, megtekinthet ott egy Baal- szobrocskából álló gyűjteményt. Számos közülük vasból készült, míg mások kőből. Érdekes, hogy mindegyik szobor keze befelé fordított tenyérrel felfelé mutat. A szobrocskák valamelyest emberszerűek, égbe emelt kezekkel. Abban az időben ilyen Baal-szobrokat helyeztek el a Hinnóm völgyében, és addig hevítették, amíg karjuk izzani nem kezdett, majd tulajdon csecsemőiket elevenen a szobor karjaiba fektették és halálra perzselték, miközben a szobor körül táncolva dicsérték Baalt. Isten pontosan ezellen emelte fel hangját. Isten népe szörnyű dolgokat művelt. Így hát Isten így szól: „Áldozóhalmokat is építettek a Baalnak, és elégették fiaikat égőáldozatul a Baalnak, amit én nem parancsoltam, nem rendeltem, sőt eszembe sem jutott”. Istennek soha még csak eszébe sem jutna azt kérni népétől, hogy imádatuk jeléül elevenen áldozzanak fel neki egy csecsemőt.*

„Ezért eljön majd az idő - így szól az ÚR -, amikor nem Tófetnek vagy Ben-Hinnóm völgyének nevezik már ezt a helyet, hanem öldöklés völgyének. Meghiúsítom ezen a helyen Júda és Jeruzsálem terveit: odaadom ellenségeiknek és azoknak, akik az életükre törnek, hogy fegyverrel ejtsék el őket.

Holttestüket pedig az ég madarainak és a föld állatainak adom eledelül. Ezt a várost pusztává és iszonyatossá teszem, és aki csak erre jár, megborrad, és iszonyat fogja el, látva a várost ért mindenféle csapást. Megetetem velük fiaik és leányaik húsát, egyik ember megeszi a másinak a húsát az ostrom nyomorúsága idején, amikor ostromolják őket ellenségeik, akik az életükre törnek” (6-9. vers). „Ezután törd össze a korszót azoknak a férfiaknak szeme láttára, akik veled mentek,” – miután mindezt kijelentetted, törd el a korszót – „és mondd nekik, hogy így szól a Seregek ÚRa: Úgy összetöröm ezt a népet és ezt a várost, ahogyan összetörik a cserépedényt, úgyhogy nem lehet többé éppé tenni. A Tófetben pedig temetni fognak, mert másutt nem lesz elég hely a temetkezéshez. Így cselekszem ezzel a hellyel és lakóival - így szól az ÚR. A Tófethez teszem hasonlónak ezt a várost” (10-12. vers). „Jeruzsálem házai és a júdai királyok palotái olyan tisztátalanok lesznek, mint az egész Tófet, mindazokkal a házakkal együtt, amelyeknek a tetején az ég egész seregének tömjéneztek, és italáldozatokat mutattak be más isteneknek. Amikor megérkezett Jeremiás a Tófetből, ahová prófétálni küldte az ÚR, megállt az ÚR házának udvarán, és ezt mondta az egész népnek: Így szól a Seregek ÚRa, Izráel Istene: El fogom hozni erre a városra és a hozzá tartozó többi városra mindazt a veszedelmet, amit kijelentettem róla. Mert megmakacsolták magukat és nem hallgattak beszédemre” (13-15. vers). Az emberek egyszerűen tudatosan nem hallgattak Isten figyelmeztetésére.

20. fejezet: *„De Pashúr főpap,”* – ez a név annyit jelenti, körülötte bőség – *„Immér fia, aki az ÚR házának főfelügyelője volt, meghallotta, hogy miket prófétált Jeremiás. Ezért megverette Pashúr Jeremiás prófétát, majd kalodába záratta, amely a felső benjámini kapuban volt az ÚR háza mellett”* (1-2. vers). Jeremiást tehát börtönbe zárhatja ez az ember, akinek neve azt jelenti, körülötte bőség. *„Reggel, amikor kivétette Pashúr Jeremiást a kalodából, ezt mondta neki Jeremiás: Nem Pashúrnak nevez téged az ÚR, hanem így: Iszonyat mindenütt! Mert ezt mondja az ÚR: Iszonyatot támasztok benned és minden barátodban. Elhullanak ellenségeik fegyvere által szemed láttára. Egész Júdát pedig Babilónia királyának kezébe adom, aki fogságba viszi őket Babilóniába, vagy karddal vágatja le őket. Neki adom ennek a városnak minden vagyonát, szerzeményét és értékét. Júda királyainak összes kincsét is ellenségeik kezébe adom. Zsákmányul ejtik, elveszik, és Babilóniába viszik”* (3-5. vers). De Jeremiást nem lehetett egykönnyen elhallgattatni – a börtönben is elkezd prófétálni, és megjövendöli Pashúrnak a reá és barátaira váró borzalmakat. Minden kincset elhurcolnak Babilonba. *„Te pedig, Pashúr, házad összes lakójával együtt fogságba esel, és Babilóniába kerülsz. Ott halsz meg, ott temetnek el téged is, meg összes barátodat is, mivel hazugságot prófétáltál nekik!”* (6. vers). Jeremiás most az Úrhoz kiált: *„Rászedtél, URam, és én hagytam, hogy rászedj. Megragadtál, hatalmadba ejtettél! Nevetnek rajtam egész nap, engem gúnyol mindenki”* (7. vers). Korábban Pashúrnak is kerek-perec megmondta, mi a helyzet, most pedig Istenhez fordul: *„Uram, de hát a te nevedben, hűségesen prófétáltam, erre börtönbe vetettek! Uram, nem értem, mi*

történik! Hát ilyen bánásmódot érdemelnek a te szolgálaid, akik a nevedben prófétálnak?”. Jeremiás valóban dühös. *„Hányszor csak megszólalok, kiáltanom kell és hirdetem, hogy erőszak és elnyomás uralkodik. Az ÚR igéje csak gyalázatot és gúnyt szerzett nekem egész nap. Azt gondoltam: nem törődöm vele, nem szólok többé az ő nevében”* – Uram végeztünk, itt a felmondásom, börtönbe vetettek. Ha így bánsz velem, akkor végeztünk, többé nem hirdetek semmit a te nevedben, ha ez érte a hála – *„De perzselő tűzzé vált szívemben, csontjaimba van rekesztve. Erőlködtem, hogy magamban tartsam, de nincs rajta hatalmam”* (8-9. vers) – Isten igéje perzselő tűzként égett a szívében, és képtelen volt azt magában tartani. *„Hallom, hogy sokan suttogják: Iszonyat mindenütt?! Jelentsétek föl! Föl is jelentjük! Akik jóakaróim voltak, mind a bukásomra várnak: Talán rá lehet szedni! Hatalmunkba ejtjük, és bosszút állunk rajta! De az ÚR velem van, mint erős vitéz. Ezért elbuknak üldözőim, nem bírnak velem. Igen megszegyenülnek, kudarcot vallanak, gyalázatuk soha nem megy feledésbe! Ó, Seregek URa, aki megpróbálsz az igazat, aki belelátasz a lelkekbe és a szívekbe, hadd lássam bosszúdat rajtuk, hiszen eléd tártam peremet! Énekeljétek az ÚRnak, dicsérjétek az URat, mert kiragadja a szegény ember életét a gonoszok hatalmából!”* (10-13. vers). Ahogy Jeremiás azokról beszél, akik szövettek ellene, hogy az életére törjenek, dicsérni kezdi az Urat, és eszébe jutnak Isten korábbi szavai: *„Én, az Úr vagyok a szívek vizsgálója, a lelkek megítélője”* (Jer. 17:10). *„Rendben, Uram, akkor vizsgálj meg a szíveket és ítéld meg ki-ki indíttatását, majd pedig töröld el őket a föld színéről, hiszen látod, mit csinálnak! Hadd lássam, ahogy bosszút állsz rajtuk!”* – mondja lényegében Jeremiás.

„Énekeljétek az ÚRnak, dicsérjétek az URat, mert kiragadja a szegény ember életét a gonoszok hatalmából!”. Ahogy azt már korábban is említettem, Jeremiás melankólikus típus. Először még szívből dicséri az Urat, de aztán hirtelen a lehető legmélyebbre zuhan: *„Átkozott az a nap, amelyen születtem, ne legyen áldott az a nap, amelyen anyám szült! Átkozott az az ember, aki hírül vitte apámnak, hogy fiúgyermek született, és nagy örömet szerzett neki! Úgy járjon az az ember, mint a városok, melyeket földült az ÚR szájalom nélkül: reggel jajkiáltást halljon, délben harci zajt! Miért nem öltök meg anyám méhében, hogy anyám lett volna a sírom, méhe örökre terhes maradt volna! Minek is jöttem ki anyám méhéből, ha csak gyötrelmet és szenvedést látok, és napjaim szégyenben érnek véget?!”* (14-18. vers). Hát nem bámulatos, hogy az egyik pillanatban még teljes szívéből az Urat dicséri, és hirdeti dicső tetteit, míg a másik pillanatban már átkozza azt a napon, amikor megszületett? Tudjátok, bámulatos, hogy a Sátán milyen könnyen meg tud fosztani bennünket az örömünktől. Bizony, nem kell hozzá sok. Hányszor jártam már én is így. Elkezdem például feleleveníteni az Úr tetteit, és annyira feldobódom, mert egyre csak Isten jóságára és áldásaira gondolok, és örvendezni kezdek Istenben. Dalra fakadok, sőt egésze új dalok törnek fel a szívemből, amelyekbe beleöntöm minden szeretetemet és hálám, és egyre csak szárnyalok: *„Ó, Istenem, mennyire csodálatos vagy!”*. Erre egy teljes örült ki tudja milyen okból közvetlenül előttem

hirtelen rátapos a fékre, így nekem is fékezni kell, sőt félre kell rántanom a kormányt, nehogy belerohanjak, és éppenhogy sikerült kikerülnöm. „Te idióta, te!” – ordítom magamban. Egy szempillantás alatt testies szörnnyé vedlettem át a csodás lelki magaslatok után. Bámulatos, milyen gyorsan milyen mélyre zuhanhatunk. Jeremiás esetében is ezt látjuk: az egyik pillanatban még fennhangon dicséri Istent, a másik pillanatban pedig már átkozza a napot, amikor megszületett. Így aztán legyetek óvatosak! Ne engedjétek, hogy a Sátán megfosszon benneteket az örömtől. Ismerjétek fel, hogy pontosan erre törekszik. Legyetek éberek. Mindenkor örvendezetek az Úrban. Dicsérjétek őt jóságáért, áldásaiért, irgalmáért és kegyelméért. És amikor jön a Sátán, hogy elgáncsoljon, és a mélybe döntsön benneteket, ne engedjétek.

Nem is olyan régen épp a közértben jártam, és csak örvendeztem az Úrban, hogy mennyire jó is ő, és mennyire megáldott. A kosaramban ott lapult egy csodás, nagy szelet steak, és épp arra gondoltam, mennyire hálás vagyok, hogy Isten kirendelte nekem a pénzt erre a steakre. Hamarosan hazaérek, megsütöm és jóízűen elfogyasztom! Annyira jó vagy hozzám, Istenem! Jól emlékszem még arra a napra, amikor nem engedhettem meg magamnak egy ilyen steaket, most meg itt vagyok, és lám, mennyire megáldott ezzel is az Úr! mindvégig Istent imádtam, így álltam be a kasszához, és türelmesen vártam a soromra. Egyszer csak megjelent egy aprócska kövér emberke szivarral a szájában, és bevágott elém a sorba. Na, erre annyira feldühödtem, hogy legszívesebben jól galléron ragadtam volna, és az arcába ordítottam volna, hogy ezt mégis hogy gondolja. A szivarát is legszívesebben csak jól lenyomtam volna a torkán. Ott fortyogtam magamban, amikor megszólított a Szentlélek: „Ó, mily hatalmas szeretet!”. Minden örömöm és boldogságom azonnal szertefoszlott egy szivarozó kis szemtelen alak miatt. Úgyhogy azonnal eldöntöttem, hogy nem veszíthetem el az örömet egy ilyen alak miatt, inkább teszek még egy kört a boltban. Semmi mást nem akartam ugyan már venni, de azért körbejártam még egyszer, hogy lenyugodjak, és biztosra menjek, hogy mire újra a kasszához érek, a szivaros ember már rég elhagyta az üzletet. Látjátok, ismerem a korlátaimat – tudom, mi az, amit már képtelen vagyok elviselni! Szóval elsétáltam pár polc mellett, igyekeztem újra az Úrra emelni a tekintetemet, majd visszamentem a pénztárhoz – a szivaros ember addigra már elment, én pedig nagy győzelmet arattam, csodás steaket vettem, és csak dicsértem tovább az Urat. De látjátok, milyen könnyen kieshetünk az Úr dicséretéből. Látjátok, milyen gyorsan beleeshetünk a Sátán csapdájába? Hirtelen eltűnik az öröm a szívből, és csak dühöngünk. A Sátán tudja, hol mérjen ránk csapást. Tudja, hogyan gáncsoljon el bennünket. Ne engedjük, hogy megtegye! Őrizzük meg a helyes szemléletmódot. Járd körül még egyszer a háztömböt, vagy a közértet, vagy amire épp szükséged van, hogy továbbra is megőrizd az örömet, és tudd Istent dicsérni. „Dicsérem az Urat, mert kiragadja a szegényt a gonoszok hatalmából!” – kiáltja Jeremiás. Majd a következő vers: „Átkozott a nap, amikor megszülettem!”. Nem tudom, mi történt e két vers között, de valami nagyon a padlóra küldte Jeremiást. Imádkozzunk!

Atyám, köszönjük azt az örömet, amit Jézus Krisztusban megtapasztalhatunk. Micsoda reménységünk van! Örök életet adtál nekünk, mert egyszerűen csak benned hiszünk és bízunk. Bámulatos, patyolattiszta és soha el nem múló örökségünk van tebenned, amely a mennyben vár ránk. Kérlek, erősíts meg bennünket minden nap. Uram, valóban áldottak vagyunk, hogy itt élhetünk, hogy szabadon imádkozhatunk, hogy nekünk adtad az Igét, hogy megismerhessünk. Áldottak vagyunk minden értelemben, Urunk. Kérlek segíts, hogy emlékezzünk a te áldásaidra, mindazokra a nagyszerű dolgokra, amiket véghezvittél. Hadd adjunk hálát és hadd dicsérjünk téged szüntelenül jóságodért. Kérlek, segíts, hogy mindig helyén legyen a szívünk! Az Úr legyen veletek, őrizzen benneteket és áldja meg a heteteket, hadd bővídjétek Jézus Krisztus szeretetében! Hadd áradjon ki Isten gazdagon belőletek, ahogy elvégzi benneteket az ő tökéletes szeretetének és kegyelmének munkáját. Legyen egészen különleges hetetek, ahogy élvezitek Isten szeretetét és jóságát. Jézus nevében, ámen.